

О. Є. Синявська, асп.

Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

Російські комерційні найменування XIX століття та їхній сугестивний потенціал

Стаття присвячена проблемам присвоєння товару комерційної назви у дореволюційний період. В роботі аналізується сугестивний потенціал комерційних найменувань XIX століття і особливості його реалізації у порівнянні з сучасним періодом. Розглядаються різноманітні засоби впливу назви товару на вибір користувача за допомогою різних рівнів мовної системи (фонетичного, лексико-семантичного і нейролінгвістичного). Відзначаються відмінності у кількісному та якісному характері сугестивного впливу комерційно релевантних імен дореволюційного та сучасного періодів.

Ключові слова: сугестія, комерційне найменування, фоносемантика, трансонімізація, нейролінгвістика, модальність, прагматична пресупозиція, модель світу.

O. Syniavska, post-graduate student of the Institute of philology
Taras Shevchenko National University of Kyiv

Russian commercial names of the 19th century and their suggestive potential

Article is devoted to the problem of naming during the pre-revolutionary period. The issue reveals how suggestive potential of commercial names are used in the XIX century and how it differs from the modern period. The analysis of different levels of language system (phonetic, lexic-semantic and neurolinguistic) allowed to commit numerous uses of suggestion in commercial names. As a result, we can assert that there is a difference in quantitative and qualitative character of pre-revolutionary and modern names.

Keywords: suggestion, commercial name, phonosemantics, transonimization, neurolinguistics, modality, pragmatical presupposition, world model

УДК 81'255.4

С. В. Скрильник, канд. філол. наук, асист.

Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

МЕХАНІЗМИ НЕОЛОГІЗАЦІЇ У ХУДОЖНЬОМУ ПЕРЕКЛАДІ

У статті проаналізовані основні механізми та шляхи неологізації у художньому перекладі, визначені головні причини та прагматичні наслідки неологізації мовлення переклада. Автор досліджує прагматичний ас-

пект розширення семантичного тезаурусу цільового тексту завдяки запозиченню у тексті перекладу оригінальних лексико-семантичних та лексико-синтаксичних конструкцій.

Ключові слова: *неологізація, конвергенція, метафоризація, асоціативний ряд, семантичний тезаурус.*

У сучасній лінгвістичній науці та перекладознавстві неологізацію ототожнюють з процесом метафоризації, оскільки йдеться про розширення семантики цільової лексеми, а з іншого боку – зі створенням нової лексико-семантичної сутності у цільовій мові.

Виділяють внутрішньомовні неологізми та міжмовні неологізми. Внутрішньомовні неологізми утворюються за допомогою семантичної чи морфологічної деривації з модифікацією семантики лексеми за допомогою внутрішньомовних семантичних та морфологічних перетворень. Міжмовні неологізми утворюються двома шляхами: зовнішнє запозичення лексико-семантичної будови та морфолого-семантичне й синтаксичне уподібнення. Часто завдяки неологізації заповнюються лексичні лакуни у мові [3].

Існує два шляхи неологізації:

1. Переосмислення семантичної сутності вже існуючої лексеми, яка таким чином стає неологізмом у певному контексті.

2. Запозичення з іншої мови лексико-семантичної сутності з певним значенням [1, 7].

У той час, як перший спосіб може застосовуватись як на внутрішньомовному просторі, так і на міжмовному просторі, другий шлях лежить у міжмовній площині. Переосмислення семантичної сутності може відбуватися за допомогою часткового уподібнення метафоричних значень лексем у контактуючих мовах, таким чином у цільовій мові відбувається розширення образної семантики лексеми, що вживається як неологізм.

Неологізацію розуміють насамперед як необхідність заповнювати відсутні лексико-семантичні ланки у мові [2, 4, 6].

Виділяють такі мотиви неологізації у перекладі.

3. Коли іншомовне слово не можна замінити одним рівноправним словом своєї мови, натомість його семантику можливо відтворити тільки описово [2].

У таку групу лексичних одиниць входять терміни, реалії, індивідуально-авторські неологізми, оказіоналізми та інші лаку-

нарні лексичні одиниці. Часто такі лексеми не пов'язані з когнітивними концептами у цільовій мові, отже потребують перенесення. Запозичення з іншої мови лексико-семантичної сутності відбувається через: 1. Транслітерацію, 2. Транскрипцію, 3. Калькування, 4. Напівкалькування. Головним у функціонуванні новоутвореної лексеми в мові є її зв'язність та співвіднесеність з певним когнітивним полем, у якому функціонує новоутворення.

4. Коли іншомовне слово має частковий еквівалент у цільовій мові, а відтінки його значення контекстуально змінюються [2].

До таких слів належать запозичення, які мають приблизні, або часткові відповідники у цільовій мові, але є полісемантичними та мають додаткові конотації й відтінки значень. Вищезазначений мотив неологізації особливо актуальний у складанні вузькоспеціалізованої термінологічної бази, в якій не можуть використовуватися полісемантичні терміни, натомість часто запозичуються лексеми з іншої мови. Наприклад, під час створення вузькоспеціалізованої перекладацької термінологічної бази з автомобільного імпорту були запозичені терміни, синоніми до яких уже існували в мові, зокрема, *fleet import* – фліт імпорт [17], хоча в українській мові зафіксовано термін "оптове/гуртове ввезення/імпорт" [17]. Запозичений термін має дещо іншу функціональність та семантику, ніж його існуючий синонім (гуртовий імпорт з урахуванням знижки від дилера та ціни на аксесуари авто). Іншим прикладом є термін "*pipeline import* – імпорт пайплайн" [17], який також має частковий відповідник (потоківий імпорт), тому відбувається неологізація через запозичення задля звуження функціонування даного терміна лише в певній терміносистемі.

5. Коли необхідно актуалізувати специфічну семантику лексеми чи словосполучення та їх функціонування в оригінальній терміносистемі чи когнітивному просторі, навіть якщо у цільовій мові існують відповідники.

До цієї групи належать лексеми чи словосполучення, які мають чітко визначену функціональність та асоціацію з певним концептом у мові оригіналу. Наприклад, у перекладі назв офіційних посад українською мовою часто необхідно вдаватися до запозичення та неологізації, якщо не існує єдиної перекладацької термінологічної бази.

6. Коли відсутні необхідні джерела інформації, в яких містяться перекладні відповідники.

У цьому випадку перекладач має право запозичувати термін чи словосполучення для експлікації семантики терміна та уникнення надлишкової інтерпретації. Наприклад, у перекладі спеціалізованого документу з розробки клієнтської підтримки, замовляючи який розробники повинні надавати глосарії термінів, у випадку відсутності термінологічної бази перекладач неологізує певні вузькоспеціалізовані терміни: cold calls – "колд кол дзвінки" [15], хоча можливий варіант описового перекладу – "дзвінки на вмання, автоматичні дзвінки, дзвінки перспективним клієнтам".

У нашому дослідженні ми розглядаємо неологізацію у міжмовній площині через конвергенцію функціональних, когнітивних, семантичних ознак лексеми у мовленні перекладу та інкорпорування новоутворення у когнітивний контекст мовлення перекладу.

Неологізація у перекладі служить засобом увиразнення асоціативного, образного, конотативного навантаження оригінальної лексеми у мовленні перекладу. Неологізація відбувається за допомогою конвергенції лексико-семантичної, морфолого-синтаксичної структур оригіналу та перекладу. Відбувається уподібнення як структури, так і функціональності лексичних одиниць оригіналу та перекладу. Неологізми у мовленні перекладу є стилістично-забарвленими лексемами, що виконують чітку контекстуальну та стилістичну функцію.

Неологізми, що утворюються у процесі перекладу, мають оказіональний характер та є індивідуально-перекладацькими неологізмами. Для аналізу неологізації у перекладі не важливо, чи новоутворена лексична одиниця ввійде у мовний вжиток чи залишиться функціонувати у рамках мовлення перекладу. Важливо описати шляхи та мотиви неологізації у перекладі та її функціонування у рамках стилістичного контексту лексичного новоутворення. У той час як загальномовні неологізми слугують заповненню певної прогалини у лексичній та семантичній й структурі мови, індивідуально-авторські неологізми слугують засобом досягнення художнього стилістичного ефекту.

Індивідуально-перекладацькі неологізми мають ширшу функціональність у мовленні перекладу, оскільки можуть утворюватися не тільки з метою делакунізації певної лексеми чи реалії, що є відсутньою у цільовій мові. Зафіксовані лексеми, синтаксичні та граматичні конструкції неологізуються у перекладі для досягнення комунікативної та стилістичної функціональності. Неологізмами у перекладі ми також вважаємо існуючі лексичні одиниці у цільовій мові, що модифікують свою семантику чи конотаційне навантаження під впливом лексеми тексту оригіналу через увиразнення її значення у когнітивному чи стилістичному контексті мовлення перекладу.

Отже, існують наступні шляхи перекладу неологізмів.

1. Неологізм – неологізм (уподібнення лексико-семантичної чи морфолого-синтаксичної структури лексем);
2. Неологізм – не-неологізм (заміна близьким за значенням словом);
3. Не-неологізм – неологізм (неологізація існуючої семантичної одиниці ВТ в цільовій мові).

У конвергентному процесі важливим є те, що уподібнення відбувається не тільки на рівні семантичної чи синтаксичної структури фрази, а також і на рівні стилістики та образності, що робить неологізм функціональним саме у рамках даного перекладу і некогерентним поза контекстом [54]. Незважаючи на функціональність та зрозумілість оригінального неологізму у вихідній мові, його переклад є оказіональним утворенням та функціонує лише у контексті мовлення перекладу.

Конвергенція актуалізується у перекладі

І) неологізму – неологізмом за допомогою:

а) неологізації існуючої лексеми ЦМ через модифікацію її семантики у контексті ЦТ:

Так кінчає свою статтю наш відважний "селозатор" [8].

This is how our valiant "villagizer" finished his article [15].

Лексема "селозатор" є неологізмом в українській мові, який ми зустрічаємо у М. Хвильового та О. Вишні: "селозатори міста" – за типом "урбанізатори села". Автор висловлює негативно-іронічне ставлення до соціальної політики влади та називає людей, які підтримують політику примітивізації, спрощення міської культури

"селозаторами", тобто оригінальний неологізм є стилістично-забарвленим у контексті твору. Перекладач використав існуючу лексему англійської мови: *villagizer*, яка має інше значення та іншу конотацію: дана лексема стосується терміносистеми соціології з наступним значенням: "процес об'єднання людей спільних поглядів". Неологізм "селозатор" стосується істоти, натомість лексема "*villagizer*" – неістоти. У перекладі відбувається модифікація семантики лексеми "*villigizer*" у контексті ЦТ. Контекст мовлення перекладу уточнює саме таке значення неологізму "*villagizer*": "*our valiant villigizer*". Отже відбувається неологізація через конвергенцію семантики лексеми та її ознаки.

б) уподібнення морфолого-синтаксичної структури лексеми ВТ та ЦТ:

Ми цитуємо зі Шпенглера спеціально для того, щоб трохи подразувати "сатану в бочці" з гопаківсько-шароваристої (наш власний образ), тепер ультра-червоної "Просвіти" [8].

We quote from Spengler in order to irritate "Satan in Barrel" with his hopako-wide trousered (our own expression), now ultra-red Prosvita [15].

"Гопаківсько-шаровариста "Просвіта" – це політично забарвлена метафора-неологізм М. Хвильового. Вона складається з реалії на позначення національного танцю "гопак", що приєднується у складений прикметник за допомогою інтерфікса "о" до іншої етнічно-забарвленої лексеми-реалії "шаровари", яку автор перетворює на прикметник за допомогою прикметникового суфікса "ист" та флексії "ої" в родовому відмінку в узгодженні з власною назвою "Просвіта". Етнічно-забарвлені компоненти складеного прикметника-неологізму мають відповідники в англійській мові: гопак – *hopak*, шаровари – *wide trousers*, отже дані лексеми не є лакунарними у цільовій мові. Однак перекладач використовує словотвірну модель оригінального неологізму, таким чином створюючи неологізм у перекладі: уподібнення словотвірної моделі: *hopako-wide trousered*, зберігши інтерфікс о та додавши діеприкметниковий суфікс англійської мови *ed*: *wide-trousered*. Отже, в даному випадку оригінальний неологізм перекладається неологізмом за допомогою конвергенції словотвірної будови.

Наступний приклад:

The world has ferraried of late [4-wheel Magazine 2012, с. 67].

Світ останнім часом став занадто обферареним [Повнопривідний журнал 2012, с. 56].

В оригіналі вжито продуктивний словотвірний прийом конверсії, яку перекладач вдало відтворив за допомогою словотвірного уподібнення та кальки, створюючи конверсію у цільовому мовленні.

в) уподібнення лексико-семантичної будови зі зміною морфологічного значення лексеми:

Неологізація у перекладі почасти відбувається з метою відтворення авторського неологізму. Незважаючи на те, що у діакронічному вимірі певна лексема чи словосполучення вже усталились, вони є частиною ідіостилю автора. Перекладацькі неологізми, хоча і наслідують лексико-семантичну будову авторського неологізму, актуалізують морфологічні та стилістичні особливості цільової мови, при цьому змінюючи морфологічне значення лексеми. Так, наприклад, П. Куліш у перекладі трагедій В. Шекспіра неологізує мовлення перекладу, відтворюючи неологізм – неологізмом, при цьому він стилістично адаптує лексичне новоутворення до цільової мови та змінює морфологічне значення неологізму:

Nay, hear them, Antony: Fulvia perchance is angry; or, who knows If the scarce-bearded Caesar have not sent His powerful mandate to you... [Antony and Cleopatra, 1623, Act I, с. 20].

Ні, вислухай, Антоне. Там може Розсердила ся Фульвія, а може рідкобородько Цезарь посилає Тобі своє веління всемогуче... [Антоній і Клеопатра, 1902, Акт 1, с. 20, пер. П. Куліша].

Лексема "scarce-bearded" належить до Шекспірівських неологізмів, хоча вже увійшла у лексичний склад англійської мови. Цей спосіб неологізації є особливістю словотвору В. Шекспіра: Adj/Num/S+P2 у функції означення у реченні: "round-wombed, three-suited, lily-livered, fan-sucked, oil-shaken, lust-dieted, milk-livered, toad-spotted" [16] та ін. Наведені вище неологізми є стилістично-забарвленими у мовленні оригіналу, та наділяючи означуване певною конотацією по відношенню до означуваного, перекладач завдяки неологі-

зації авторського неологізму передає у перекладі стилістичне забарвлення та конотацію лексеми оригіналу.

Разом з тим, будь-який перекладацький неологізм, якщо він наслідуює лексико-семантичну будову оригінального неологізму, має мотивуватися та експлікуватися стилістичним та когнітивним контекстом мовлення перекладу. У даному випадку, у п'єсі В. Шекспіра "Антоній і Клеопатра" йдеться про молодого Цезаря, який вперше згадується у репліці Клеопатри, коли та читає звістку із Риму Марку Антонію. Ставлення Клеопатри до Цезаря є іронічно-негативним: вона глумиться над Антонієм, який вирішує її покинути, щоб повернутися до своїх володарських справ. Клеопатра називає Цезаря "scarce-bearded" – молодиком, який приймає таке необдумане рішення. Перекладач калькує лексико-семантичну структуру неологізму, але змінює морфологічне значення лексеми ("рідкобородько"), створивши іменник-прикладку "рідкобородько Цезарь"; до того ж, іменникова форма на -ко є специфічно-маркованою у цільовій мові та часто слугує для утворення неологізмів, що виражають іронічне ставлення до суб'єкта: безголоваченко, лиходійко, похмурченко та ін.

г) уподібнення лексико-семантичної будови:

Юрій Клен також вдається в розглянутому вгорі випадку до неологізації, але при цьому зберігає як лексико-семантичну будову оригінального неологізму, так і його морфологічне значення:

А може, Фульвія гнівиться, може, скудобородий Цезар шле тобі Веління грізне [Антоній і Клеопатра, 1960, пер. Ю. Клена, Акт 1, с. 20].

З іншого боку, лексема-неологізм "скудобородий" має дещо огрублену стилістичну форму та виражає тільки зневагу, на відміну від перекладацького неологізму П. Куліша "рідкобородько", який відтворює іронічність специфічно маркованою іменниковою формою на "-ко".

2) не-неологізму – неологізмом:

а) словотвірне уподібнення:

Розглянемо приклад із трагедії В. Шекспіра "Король Лір":

Your name, fair gentlewoman? [16]

Як звать вас, гожа вельмипані? [9]

Лексема оригіналу "gentlewoman" вжита з іронією: дочка Ліра Гонерілья намагається видати себе за володарку королівства, наче чоловік. Вона розмовляє з батьком наче господар, тоном чоловіка-господаря. У лексемі "gentlewoman" – поєднання двох коренів лексем "gentleman" та "woman", тобто "вельможна жінка". В. Барка калькує словотвірну модель вихідної мови у тексті перекладу, створивши неологізм "вельмипані", який реалізує словотвірну модель вихідної мови лексичними засобами цільової мови.

Г. Рапоні також наслідує словотвір в італійському перекладі: *"Il vostro nome, bella gentildonna?"* В італійській мові прикметник "gentile" має значення люб'язний, ввічливий, охайний, благородний. Значення англійського прикметника "gentle" та італійського прикметника "gentile" у поєднанні з іменником man/uomo або woman/donna збігаються, оскільки в італійській мові існує відповідник до англійського іменника "gentleman" – "gentiluomo". Тому в італійській мові неологізація за моделлю англійської мови відбувається природніше через спорідненість мов.

М. Рильський переосмислив конотацію лексеми оригіналу, переклавши: *"Як ваше ім'я, прекрасна дамо?"* [10].

П. Куліш актуалізував іронічну конотацію лексеми оригіналу засобами української мови: *"як ви зветесь, вродлива, пишна пані?"* [11]

б) відтворення внутрішньої форми слова + уподібнення граматичного та синтаксичного значення

His breeding, sir, hath been at my charge: I have so often blushed to acknowledge him, that now I am brazed to it [16].

Його виховання було моїм обов'язком. Я, визнаючи його, паленів так часто, що вже оббронзувавсь до безсоромності [9].

Дієслово "braise" у сучасній англійській мові має значення: вкривати міддю, припаювати, прикипати, вкривати оловом, покривати бронзою [18, 19]. Оксфордський етимологічний словник дає наступні етапи семантичного збагачення даної лексеми в період з 1600 до 1700 років – 1. To make hard like brass, harden (затвердіти, як мідь), 2. To harden to impudence (brazen-faced) (збайдужіти до зухвалості): His face is brazed that he cannot blush [20]. Тобто, метафорично, обличчя людини неспроможне червоніти, оскільки і так вже достатньо червоне, як мідь. Вищенаве-

дене значення даної метафори є специфічним у вихідній мові, а отже і сама метафора виявляється лакунарною у цільовій мові.

У словниках знаходимо для образного вираження перекладу "be brazed to smth" лише "з'єднатися з чимось міцно, сплавитися з чимось" [19]. Переклад даного метафоричного виразу ускладнюється також смисловими реляціями у синтаксичній структурі оригінального речення: вираз "be brazed to", з одного боку, стосується "обличчя, що червоніє", а з іншого, синтаксично поєднується із займенником "it" (I am brazed to it), який вказує на іменник "charge", тобто "звик до обов'язку виховувати сина" (his breeding has been at my charge). Отже, у вихідному мовленні дана метафора одночасно актуалізує дві образні ознаки, які впливають з лексичної та синтаксичної будови речення. Разом з тим, ця метафора має загальну для обох мовних концептосфер ознаку, яка обігрується у вихідному мовленні: "покриватися міддю, бронзовіти, набувати кольору міді".

Дієприкметник пасивного стану минулого часу "brazed", що тепер має форму "brazen", окрім прямого значення, також набув і метафоричного значення в англійській мові: безсоромний, нахабний, звиклий різко реагувати на образи (brazen faced). В. Барка актуалізує метафоричність цього виразу через конвергенцію граматичного та лексичного значення англійського дієслова "braise", зберігаючи його образну основу (внутрішню форму) і вживаючи його у незвичній для нього дистрибуції та граматичній формі: "оббронзувавсь". Перекладач вдається до власне українського словотворення – префіксації – додавши префікс "об" до неологізму "бронзуватись". Таким чином відтворюється значення доконаності оригінальної структури "am brazed" та актуалізується її стилістичне значення: префікс "об-" функціонує у складі дієслів, які означають завершену дію, що призвела до зворотнього, негативного результату: обрости, обсіпати, об'їстися, обіртатися та ін.

Для того щоб експлікувати образне значення метафори, перекладач додає уточнюючий іменник "безсоромність" (оббронзувавсь до безсоромности), таким чином актуалізує сему

"shameless" у лексемі "braise" та доносить когнітивний контекст до цільового читача.

Переклад Пантелеймона Куліша теж відтворює метафоричний образ тексту оригіналу, експлікуючи його за допомогою перифрази:

Його вихованнє, добродію, / було моїм ділом. Я так часто червонів, / признаючись до нього, що тепер зробивсь мідяним [11].

У перекладі П. Куліша відтворюється внутрішня форма лексеми "braise" (зробитися мідяним, стати мідяного кольору). Перекладач переносить у текст перекладу значення вказаної лексеми, чим збагачує образну семантику лексеми прикметника "мідяний" в українській мові. Переклад П. Куліша зберігає художній образ оригіналу, не затьмарюючи його смислового змісту. Академічний тлумачний словник української мови не реєструє серед значень прикметника "мідяний", значення "безсоромний". Переклад Куліша створює опозицію метафоричних значень виразів "червоніти" та "зробитися мідяним": "червоніти" – соромитися, а "зробитися мідяним" – стати безсоромним, не боятися критики, не звертати уваги на критику. Дана контекстуальна опозиція робить семантичну кальку прозорою, не призводить до втрати жодного із значень виразу оригіналу, а, навпаки, збагачує семантичне коло українського прикметника "мідяний". У той час як у перекладі В. Барки художній образ оригіналу есплікується за допомогою додаткової уточнюючої лексеми, переклад П. Куліша уточнює це значення завдяки прозорому контексту: – "Я так часто червонів, що тепер зробився мідяним".

На відміну від В. Барки та П. Куліша, М. Рильський адаптує семантику метафоричного виразу у перекладі, використовуючи функціональний відповідник української мови: "тепер уже звик до того" [10], так само Б. Пастернак у російському перекладі – "что постепенно перестал смущаться".

Т. Щепкіна-Куперник частково відтворює художній образ лексеми "braise" у перекладі російською мовою, використовуючи функціональний відповідник: "Мне так часто приходилось краснеть, говоря об этом, что теперь я уже закалился" [12].

А. Флорі вільно інтерпретує образне навантаження метафоричного виразу оригіналу у перекладі російською мовою: "Даю вам это показание, не оправдываясь, потому что уже привык показывать на себя без слов оправдания" [13], створюючи вторинну словогру (показание – показывать; оправдываясь – оправдание), до якої знаходить алітераційний відповідник ключових лексем оригіналу: *breeding, blushed, brazed*. У перекладі О. Сороки теж простежується пріоритет створення ефекту словогри над образно-семантичною точністю: "Я столько раз краснел, признавая свою замешанность, что теперь уж говорю без замешательства" [14].

Італійський перекладач Г. Рапоні використовує образ "бронзового обличчя" у перекладі. В англійській мові існує метафора "brazen faced", що семантично та функціонально відповідає італійській метафорі "faccia di bronzo" та має метафоричне значення "безсоромності": "che ormai ci ho fatto la faccia di bronzo". Англійська та італійська мови є спорідненими, тому інтерферентні процеси між цими мовами відбуваються жвавіше та природніше, ніж між українською та англійською мовами.

Отже, неологізація у перекладі є засобом збагачення цільового мовлення, при цьому перекладацькі новоутворення експлікуються у когнітивному контексті мовлення перекладу і поза цим контекстом є некогерентними для цільової мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арнольд И. В. Семантика. Стилистика. Интертекстуальность. / И. В. Арнольд. – СПб : СПбГУ, 1999. – 302 с.
2. Гак В. Г. Семантическая экономия и избыточность как средство преодоления интерференции при переводе / В. Г. Гак // UWB. – Leipzig: UWBL, 1989. – С. 73–80.
3. Елисеєва В. В. Лексикология английского языка / В. Елисеєва. – СПб. : СПбГУ, 2003. – 80 с.
4. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія / Роксоляна Петрівна Зорівчак. – Львів: Вища школа, 1983. – 175 с.
5. Іванченко А. В. Дискурсотворчі фактори у перекладі художньої прози (на матеріалі українських перекладів романів Стівена Кінга) / Анна Вікторівна Іванченко. – дис. ... канд. філол. наук: 10.02.16. – Київ, 2010. – 183 с.

6. Розенцвейг В. Ю. Языковые контакты / В. Ю. Розенцвейг. – Л. : Наука, 1972. – 77 с.
7. Семчинський С. В. Загальне мовознавство / С. В. Семчинський. – К. : Око, 1996.
8. Хвильовий М. Памфлети / Микола Хвильовий. – 15.10.2010. – Режим доступу: <http://www.ukrlib.com.ua/books/printzip.php?id=43&bookid=4> 16 с.
9. Шекспір В. Король Лір / Вільям Шекспір [переклад В. Барки]. – Нью-Йорк: На Горі, 1969 – 360 с.
10. Шекспір В. Король Лір [переклад М. Рильського] – 15.11.2010. – Режим доступу: http://ae-lib.org.ua/texts/shakespeare_king_lear_ua.htm
11. Шекспір У. Король Лір (переклад П. Куліша) / Уїлліам Шекспір. – Wien – Львів: Українсько-Руська видавничка спілка, 1902. – 154 с.
12. Шекспир У. Король Лир (перевод Т. Щелкиной-Куперник) / Уильям Шекспир. – СПб.: Лениздат, 1993. – 118 с.
13. Шекспир У. Король Лир (перевод А. Флори) / Уильям Шекспир. – М. : Худ. лит, 2007. – 99 с.
14. Шекспир У. Король Лир (перевод О. Сороки) / Уильям Шекспир. – М. : Известия, 1990. – 114 с.
15. Mykola Khvylovy. The cultural Renaissance in Ukraine / edited by M. : Shkandrij. – Edmonton: University of Alberta, 1986. – 367p.
16. W. Shakespeare King Lear. Entire play – 15.11.2010. – Режим доступу: <http://shakespeare.mit.edu/lear/full.html>
17. Winner Car Sales Process / Winner Automotive (En. and Ukr. tr). – [електронний ресурс]. – 04.04.2012. – режим доступу: adp.com/winner/128643doc.docx/downl.htm
18. Dictionary of translation Studies edited by Mark Shuttleworth and Moira Cowie / Mark Shuttleworth, Moira Cowie. – London : St. Jerome Publishing, 2005. – 233 p.
19. Longman Dictionary of Contemporary English. – Edinburgh : Longman, 2003. – 1948 p.
20. L.K.B. Henderson A Dictionary of English idioms / L.K.B. Henderson. – London : J. Blackwood, 1947. – 560 p.

Стаття надійшла до редакції 27.04.15

С. В. Скрыльник, канд. филол. наук, ассист.
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Механизмы неологизации в художественном переводе

В статье проанализированы основные механизмы и пути неологизации в художественном переводе, определены ключевые причины и результаты неологизации в речи перевода. Автор исследует прагматический аспект расширения семантического поля целевого текста с помощью заимствований в целевом тексте оригинальных лексико-семантических и лексико-синтаксических конструкций.

Ключевые слова: неологизация, конвергенция, метафоризация, ассоциативный ряд, семантический тезаурус.

S. Skrylnyk, Cand. Phil. Sci., Assistant Professor
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Neologizations in Literary Translation

The essay studies the main ways and routes of neologizing in literary translation. The author singles out the core reasons of neologization of a target speech alongside with its pragmatic implications. The author substantiates the premise that the target text enriches its lexical and pragmatic fabric due to loan translation and copying lexical-semantic and lexical-syntactic structures.

Keywords: *neologizations, convergence, metaphorization, associative range, semantic fabric.*

УДК 811.161.2: 81'27

А. Б. Слюсарчик, студ.
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

МЕТАФОРА В УКРАЇНОМОВНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСАХ

У статті на матеріалі україномовних європейських інтернет-ресурсів ВВС Україна та радіо "Свобода" розглядається метафора та її функціональне навантаження у медійному тексті. Аналізується природа метафоричного перенесення та її особливості у контексті ЗМІ як засобу впливу на масову аудиторію. Також у статті окреслено характерні відмінності у подачі матеріалу залежно від мовної політики медіа ресурсу.

Ключові слова: *медіатекст, метафора, інтернет-ресурс, функція, вплив.*

Об'єктом нашого дослідження є метафора, її структура та функціональне навантаження в інформаційних текстах. Джерельною базою обрано такі україномовні європейські інтернет-видання, як ВВС Україна та радіо "Свобода".

Метою дослідження було з'ясувати активність метафор різних типів та визначити їхні функції в україномовних текстах європейських медіаресурсів.

Н.Д. Арутюнова тлумачить метафору як ключ до розуміння процесів мислення, пізнання та осмислення об'єктивної дійсності, а зростання теоретичного інтересу до метафори пояснюється її стрімким поширенням в текстах різних функціональних стилів та жанрів [4]. Сучасні дослідження засвідчують, що метафора задіяна на